

Christian Kornbakk

Saksbehandler, innvalgstelefon

Gunnar Bjar, 69247120

Avslag på søknad om anlegg for vannuttak i Stenerudmyra naturreservat

Statsforvalteren avslår søknaden om dispensasjon for å beholde og utbedre et anlegg for vannuttak i Stenerudmyra naturreservat. Avslaget kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker. Se mer informasjon om dette nederst i brevet.

Bakgrunn for saken

Vi viser til din søknad datert 04.05.2022. Du har søkt om dispensasjon fra verneforskriften for å beholde og utbedre et anlegg for vannuttak i Stenerudtjernet i Stenerudmyra naturreservat i Indre Østfold kommune.

Statsforvalteren ble for en tid tilbake oppmerksom på at diverse utstyr og innretninger var plassert på det aktuelle stedet i verneområdet. Det var ikke søkt om dispensasjon for dette. En representant for Statens naturoppsyn var på befaring 16.02.2022. Du sa deg da villig til å fjerne det meste av utstyret, men ga uttrykk for et ønske om å kunne beholde anlegget for vannuttak. Vi ga da beskjed om at det i så fall måtte søkes om dispensasjon for dette (se vårt brev av 11.03.2022). Vi ga samtidig aksept for at anlegget ble liggende til søknaden var behandlet.

Anlegget består av en gangbro ut til en torvøy i tjernet og en platting på/ved denne øya. Hensikten med dette er å få tilgang til dypere vann uten mudder. Du ønsker å beholde anlegget og utbedre gangbroen.

I søknaden beskrives det at det i de siste årene har vært problemer med sikker vannforsyning til gården. Det har vært gjort en betydelig innsats for å heve brannvernberedskapen. I tørre perioder har det vært nødvendig å pumpe vann fra Stenerudtjernet. Etter kontakt med lokale brannvesen er det anskaffet slanger m.m. av samme type som disse benytter. Utstyret er primært tiltenkt tidlig slukking på gården ved en eventuell brann. I tillegg er det tenkt som et tilskudd til skogbrannberedskapen.

Du opplyser i søknaden at det i den senere tid er boret etter vann på nabogården, men at du uansett anser det som en god forsikring å ha tilgang på vann ved strømbrydd og andre uforutsette hendelser, med betydelig større volum enn en drikkevannsbrønn vil kunne levere.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Stenerudmyra naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Stenerudmyra naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 22.12.1978. Formålet med verneområdet er å bevare et stort dalmyrkompleks som kan betegnes som limnogen (sterkt påvirket av elvevann) og som domineres av mykmatter, sump og flytetorv.

I henhold til verneforskriften kap. IV nr. 1 er vegetasjonen, herunder også døde busker og trær, fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse.

Kap. IV nr. 3 angir at alle inngrep som endrer eller innvirker på de naturlige vekstvilkår, er forbudt, bl.a. oppføring av bebyggelse, anlegg eller lignende.

Verneforskriften åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til etablering av anlegg for vannuttak. Statsforvalteren kan i slike tilfeller vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder og lokalisering vurderes.

Statsforvalterens vurdering

En gjennomgang av flybilder på norgeibilder.no viser at det i 2003 og 2007 ikke var anlagt noen installasjoner på det aktuelle stedet. I 2010 og 2013 viser bildene en ca. 10 m lang bro ut til torvøya, men ingen installasjoner på øya. I 2015 viser bildene bro til torvøya og en ca. 12 m lang gangbane i vinkel utover på øya og ny vinkel til kanten av åpent vann. Bildet fra 2021 viser fortsatt en bro, men ikke nevnte gangbane. I enden av broen vises noe som synes å være rammeverk til en platting på ca. 4x4 m, og videre fra dette en ca. 4 m lang utstikker ut i vannet.

Ingen av de nevnte installasjonene har tidligere vært omsøkt. Vi er ikke kjent med hva som har vært hensikten med anleggingen av bro i tidsrommet mellom 2007 og 2010. Eiendommen hadde da en annen eier.

Stenerudmyra naturreservat er et nesten 4 km langt og relativt smalt myrdrag med et lite vassdrag med enkelte tjern. Stenerudtjern er det største tjernet. Reservatet er her på sitt bredeste, ca. 250-

450 m. Med unntak av et par traktorbroer og en kryssende kraftlinje er verneområdet uten tekniske inngrep.

Det er generelt en viktig målsetning å holde naturreservatene mest mulig fri for nye tekniske inngrep. Dette gjelder også Stenerudmyra. Begrunnelsene for søknaden om anlegg for vannuttak er vannforsyning til gården og brannvernberedskap for gården og skogen. Dette er legitime begrunnelser. Spørsmålet som her må vurderes, er om dette kan løses uten at verneområdet blir berørt. Vi legger til grunn at dette vannet ikke er drikkevannet på gården.

Det aktuelle stedet ved Stenerudtjern ligger ca. 850 meter unna gårdsbebyggelsen. Dette er en betydelig avstand, og stedet framstår i utgangspunktet ikke som et spesielt naturlig sted å ta vann til gården. Vassdraget passerer gårdsbebyggelsen lenger sør i en avstand av ca. 100 m. Her er det imidlertid ikke noe tjern.

Ca. 100 m sør for gårdsbebyggelsen er det anlagt dammer i tilknytning til en sidebekk. Disse ligger utenfor verneområdet.

Stenerudgårdene ligger i en viss avstand fra offentlig infrastruktur, og det er naturlig at bl.a. vannforsyning og avløp må etableres som private anlegg. Forholdene avviker imidlertid neppe fra det som er tilfelle på mange andre gårder i distriktet og landet for øvrig. Det bør derfor være mulig å dekke behov for vannforsyning på en annen måte enn den relativt spesielle måten som er omsøkt. Det synes bl.a. å kunne ligge til rette for å anlegge en vanningsdam på gården.

Når det gjelder brannvernberedskap, kan vi heller ikke se at forholdene her krever spesielle løsninger sammenlignet med andre steder. For eksempel vil en vanningsdam også kunne inngå i en slik beredskap. Brannvesenet i skogsdistriktene har utstyr for vannuttak fra tjern uten forberedte anlegg for dette. Et brannhelikopter vil uten videre kunne bruke Stenerudtjern som vannkilde.

Samlet sett kan vi ikke se at det foreligger tungtveiende grunner til å ha det omsøkte anlegget i naturreservatet for å dekke behovet for vannforsyning. I henhold til naturmangfoldloven § 12 skal det for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater. På denne bakgrunn har vi kommet til at søknaden må avslås.

Vedtak

Statsforvalteren avslår søknaden om tillatelse til å beholde og utbedre anlegg for vannuttak i Stenerudmyra naturreservat.

Avslaget på søknaden innebærer at alle installasjoner på det aktuelle stedet må fjernes fra verneområdet.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn
seksjonssjef
Klima- og miljøvern
Klima- og miljøvern
Klima- og miljøvern

Gunnar Bjar
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent